

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

**ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА ВТОРА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

	Код по СПОО	Наименование
Професионално направление	345	СТОПАНСКО УПРАВЛЕНИЕ И АДМИНИСТРАЦИЯ
Професия	345110	ИКОНОМИСТ
Специалност	3451101	ИНДУСТРИЯ

Утвърдена със Заповед № РД 09 – 56 / 04.01.2008 г.

София, 2008 година

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и по практика за придобиване на **втора** степен на професионална квалификация по професията **код 345110 Икономист**, специалност **код 3451101 Индустрия**, от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл.6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Целта на настоящата национална изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетенции на обучаваните, изискващи се за придобиване на втора степен професионална квалификация по изучаваната професия Икономист, специалност Индустрия.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл.36 от ЗПОО. До утвърждаване на ДОИ по професията и специалността настоящата Национална изпитна програма, следва да се прилага само за системата на народната просвета.

Държавните изпити по теория и по практика на професията се провеждат в съответствие с изискванията на ЗПОО и Наредба №3 от 15.04.2003г. за системата на оценяване. С държавните изпити по теория и по практика на специалността се извършва проверка и оценка на професионалните компетенции.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

Настоящата национална изпитна програма съдържа:

- 1. За държавния изпит по теория на професията/специалността:**
 - а. Изпитните теми с план-тезиса на учебното съдържание.
 - б. Критерии за оценяване.
- 2. За държавния изпит по практика на професията/специалността:**
 - а. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания.
 - б. Критерии за оценяване.
- 3. Система за оценяване.**
- 4. Препоръчителна литература.**
- 5. Приложения:**
 - а. Примерен изпитен билет за държавния изпит по теория на професията/специалността.
 - б. Примерно индивидуално практическо задание.

III. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА/СПЕЦИАЛНОСТТА

Държавният изпит по теория на специалността е писмена разработка на тема от учебното съдържание от задължителната професионална подготовка с продължителност 4 астрономически часа. Изпитната тема се формулира от тематичните области на *икономическите дисциплини* съгласно учебния план.

1. Изпитни теми с план-тезис на учебното съдържание и критерии за тяхното оценяване.

Изпитна тема 1. Предприятие – същност, принципи, функции, видове. Предприятието и неговата среда. Създаване и придобиване на предприятие. Предприятието и околната среда.

План-тезис:

Предприятието и фирмата – същност, принципи и функции. Предприятие-външна и вътрешна среда. Видове предприятия. Мотиви за създаване и придобиване на предприятие. Избор на предмета на дейност, местоположението и размера на предприятието. Околната среда и предприятието. Фактори и причини за състоянието на околната среда. Проблеми между предприятието и околната среда.

Приложна задача: Вие имате възможност да разширите дейността на вашето предприятие като създадете филиал. Какво място ще изберете? Къде да бъде разположено и защо? Систематизирайте вашите аргументи в подкрепа на взетото решение.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 1	Максимален брой точки
1. Дефинира същността, принципите, функциите и целите на предприятието.	10
2. Познава видовете предприятия и факторите, които определят бизнессредата на предприятието.	10
3. Формулира мотивите и предмета на дейност за създаване и придобиване на предприятие, както и принципите и факторите при избор на местоположение и размер на предприятието	20
4. Знае факторите и причините за състоянието на околната среда и възможностите за преодоляване на проблемите между околна среда и фирма.	10
5. Приложна задача.	10

Изпитна тема 2. Капитал и активи на предприятието.

План-тезис:

Същност и структура на капитала на предприятието. Икономическа характеристика, състав и структура на активите на предприятието. Оценка, изхажяване и амортизация на дълготрайните активи. Равнище на използване на дълготрайните активи на фирмата.

Приложна задача: Прилагане на един метод (по избор) за изчисляване на амортизации на основата на предварително зададени данни.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 2	Максимален брой точки
1. Познава същността на капитала и видовете активи по състав и структура.	15
2. Обяснява видовете оценки, на активите на предприятието.	10
3. Анализира методите за начисляване на амортизации на дълготрайните активи.	10
4. Познава показателите за ефективно използване на дълготрайните активите на фирмата.	15
5. Приложна задача.	10

Изпитна тема 3. Краткотрайни активи - състав и структура, ефективност. Придобиване на материали, продукция и стоки. Рекламация при липса на стоково-материални запаси. Методи за оценка на материалните запаси.

План-тезис:

Същност и структура на краткотрайните активи. Оценка на придобитите краткотрайни материални активи. Увеличаване и намаляване на материали продукция и стоки. Характеристика на рекламациите. Методи за оценка на материалните запаси при тяхното потребление. Показатели за ускоряване обръщаемостта на краткотрайните активи.

Приложна задача: Прилагане на методите за оценка на стоково-материалните запаси по предварително зададени данни.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 3	Максимален брой точки
1. Познава същността, състава и структурата на краткотрайните активи.	10
2. Дефинира оценките на материалните запаси и характеризира рекламацията при липса на материали, продукция и стоки.	15
3. Разбира и обяснява методите за оценка на материалите при потреблението им.	10
4. Анализира показателите за ускоряване обръщаемостта на краткотрайните активи.	15
5. Приложна задача.	10

Изпитна тема 4. Организационни форми на бизнеса.

План-тезис:

Едноличен търговец, видове търговски дружества. Понятие, учредяване, регистрация, управление, прекратяване и ликвидация. Предимства и недостатъци на различните форми на бизнеса.

Приложна задача: Кои от посочените видове търговски дружества по ТЗ предпочитате да организирате и развивате и защо именно тях? Обосновете вашия отговор.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 4	Максимален брой точки
1. Познава организационните форми на бизнеса.	10
2. Познава начина на учредяване, регистрация, прекратяване и ликвидация.	15
3. Използва правните понятия и характеризира формите на бизнеса.	10
4. Анализира предимствата и недостатъците на различните форми на бизнеса.	15
5. Приложна задача.	10

Изпитна тема 5. Функции на мениджмънта.

План-тезис:

Целеполагане и планиране, организиране, анализ и контрол на дейността на предприятието. Класификация на целите. Изисвания към формулиране на целите. Видове планиране.

Приложна задача: Формулиране по една цел за всеки един от отделите: маркетингов, производствен, човешки ресурси, финансово-счетоводен при спазване за правилата за формулиране на цели.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 5	Максимален брой точки
1. Познава същността на мениджмънта и неговите основни функции.	15
2. Борави с терминологията: целеполагане, планиране, организиране, анализ и контрол на дейността.	10
3. Умело интерпретира функциите на управление, разкрива връзките и зависимостите между тях.	15
4. Показва знания за сравнения и анализ на икономическите и управленски дейности.	10
5. Приложна задача.	10

Изпитна тема 6. Организационни структури на управлението.

План-тезис:

Същност и видове организационни структури. Предимства и недостатъци на организационните структури на управление. Работа в екип.

Приложна задача: Избиране на вариант на структура на управление, графично представяне на организационната структура (органиграма) и обосноваване на избора въз основа на предварително зададени данни за предмет на дейност, големина, отдели и длъжности в едно предприятие.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 6	Максимален брой точки
1. Познава същността и организационната структура на управление и видовете ѝ.	15
2. Анализира предимствата и недостатъците на основните видове организационна структура на управление.	10
3. Показва умения за сравнение между различните видове организационни структури и икономическата им интерпретация.	15
4. Анализира и илюстрира връзките и зависимостите между звената на управление чрез схеми.	10
5. Приложна задача.	10

Изпитна тема 7. Организационни типове на производство във фирмата. Форми на организация на основния производствен процес.

План-тезис:

Характеристика на организационните типове на производство. Взаимовръзка между типа и формата на организация. Характерни особености на индивидуалната, групова, поточна и предметна форма на организация на производството. ГАПС.

Приложна задача: Да се определи броя на необходимите машини и работници при групова форма на организация на производството по предварително зададени данни.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 7	Максимален брой точки
1. Познава организационните типове производство и обяснява връзката тип на производство-форма на организация на основния производствен процес	15
2. Познава особеностите на индивидуалната и групова форма на организация.	10
3. Разбира и обяснява поточната и предметна форма . Изяснява ГАПС.	15
4. Анализира икономическите резултати от прилагане на формите на организация на производството.	10
5. Приложна задача.	10

Изпитна тема 8. Персонал на предприятието и производителност на труда.

План-тезис:

Характеристика на труд, работна сила, трудови ресурси и персонал. Състав и структура на персонала. Производителност на труда – характеристика, показатели и методи за измерване. Фактори за повишаване производителността на труда.

Приложна задача: Да се определи равнището на производителността на труда по предварително зададени данни.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 8	Максимален брой точки
1. Дефинира основните понятия. Познава длъжностната характеристика и структура на персонала.	15
2. Познава същността на производителността на труда.	5
3. Разбира и анализира показателите и методите за измерване производителността на труда.	20
4. Анализира факторите за повишаване на производителността на труда.	10
5. Приложна задача.	10

Изпитна тема 9. Нормиране на труда в предприятието.

План тезис:

Причини за нормиране на труда. Същност и видове трудови норми. Класификация на разходите на работно време. Методи за нормиране на труда. Методи за изучаване на разходите на работно време-снимка, хронометраж, метод на моментни наблюдения и др. Определяне на трудовите норми по аналитично-изследователски и аналитично-изчислителен метод.

Приложна задача: Определяне на нормата на време и нормата на изработка по предварително зададени данни.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 9	Максимален брой точки
1. Дефинира причините за нормиране на труда и познава видовете трудови норми.	15
2. Описва разходите на работно време.	10
3. Разбира и обяснява методите за нормиране на труда.	10
4. Анализира методите за изучаване разходите на работно време и определянето на трудовата норма.	15
5. Приложна задача.	10

Изпитна тема 10. Заплащане на труда в предприятието.

План-тезис:

Същност, значение и принципи на заплащането на труда. Форми и системи на заплащане. Формиране на работната заплата. Основни насоки за усъвършенстване на заплащането. Допълнителни трудови възнаграждения.

Приложна задача: Изготвяне на ведомост за заплати по предварително зададени данни.

Дидактически материали: Бланка –ведомост за работна заплата (при възможност да се ползва компютър и интернет).

Критерии за оценяване на изпитна тема №10	Максимален брой точки
1. Познава същността и заплащането на труда, формирането на работната заплата.	10
2. Познава системите и формите за заплащане на труда, анализира факторите, оказващи влияние върху формирането на работната заплата.	15
3. Познава методи за оценка и самооценка на резултатите от извършената дейност и допълн. трудови възнаграждения	10
4. Познава технология за провеждане и внедряване на системи за оценка на труда на персонала.	10
5. Приложна задача.	15

Изпитна тема 11. Маркетингова обкръжаваща среда.

План-тезис:

Микро и макрообкръжаваща среда. Влияние на факторите на маркетинговата обкръжаваща среда. SWOT анализ. Сегментиране на пазара и позициониране на продукта на пазара.

Приложна задача: Да се избере доставчик на материали за изпълнение на поръчка по данни на маркетингов отдел обособени в таблица. Обосновете решението си.

Дидактически материали: Таблица за сравняване на два доставчици.

Критерии за оценяване на ипина тема № 11	Максимален брой точки
1. Познава същността на маркетинговата обкръжаваща среда.	15
2. Познава икономическа терминология свързана с факторите на маркетинговата обкръжаваща среда	10
3. Познава сегментирането на пазара и позициониране на продукта на пазара.	10
4. Анализира влиянието на факторите на обкръжаващата среда и рисковете за фирмата.	15
5. Приложна задача.	10

Изпитна тема 12. Маркетингов инструментариум.

План-тезис:

Елементи на маркетинг-микса. Стокова политика, жизнен цикъл на продукта, продуктова политика. Предпоставки при разработване на ценовата политика. Ценови стратегии. Дистрибуционна политика-същност и задачи, канали за дистрибуция, фактори за избор на канал за дистрибуция и реклама.

Приложна задача: Установете типа на жизнения цикъл на продукт, чрез графика по предварително зададени данни от наблюдения, върху обема на извършените продажби за определен период от време.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 12	Максимален брой точки
1. Познава елементите на маркетинг-микса.	10
2. Познава елементите на стоката, методите за формиране на цената и каналите за дистрибуция.	15
3. Характеризира основните продуктови и ценови стратегии при различните фази от жизнения цикъл на продукта и начините за организация на продажбите и рекламата.	15
4. Анализира факторите, които оказват влияние при избор на маркетингова стратегия.	10
5. Приложна задача.	10

Изпитна тема 13. Производствено-реализационни разходи на предприятието.

План-тезис:

Същност и видове себестойност. Групиране на разходите. Видове разходи – характеристика. Структура на разходите. Калкулиране на разходите. Основни фактори за снижаване на производствено-реализационните разходи.

Приложна задача: Съставете калкулация на изделие “А”, произвеждано в индустриално предприятие по предварително зададени данни.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 13	Максимален брой точки
1. Познава същността и видовете себестойност.	15
2. Дефинира видовете разходи и определя структурата на разходите.	15
3. Познава факторите за снижение на себестойността.	10
4. Анализира разходите по икономически елементи и статии на калкулацията.	10
5. Приложна задача.	10

Изпитна тема 14. Качество и конкурентоспособност.

План-тезис:

Същност и значение на качеството на продукцията. Качество от гледна точка на производителя и потребителя. Качество на изработване и възприемано качество. Показатели за оценка на качеството. Управление и системи за управление на качеството. Стандарт и стандартизация. Фактори за повишаване на качеството и конкурентоспособността.

Приложна задача: Определете размера на годишния ефект за предприятието и потребителите от нововъведение за производство на продукт с по-високо качество по предварително зададени данни.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 14	Максимален брой точки
1. Познава същността и значението на качеството от гледна точка на производителя и на потребителя.	15
2. Дефинира показателите за оценка на качеството на продукцията.	10
3. Познава системите за управление на качество и факторите за повишаване на качеството и конкурентоспособността.	15
4. Анализира стандарта и стандартизацията като дейност за повишаване на конкурентоспособността.	10
5. Приложна задача.	10

Изпитна тема 15. Печалба, ефективност, рентабилност. Финансово планиране.

План-тезис: Печалба на предприятието-същност, формиране, облагане, разпределение, управление. Ефективност и рентабилност. Финансово планиране – същност, методи.

Приложна задача: Да се приложи метода за финансово планиране “Процент от продажбите” по предварително зададени данни.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 15	Максимален брой точки
1. Познава основните показатели за оценка – печалба, ефективност, рентабилност.	10
2. Познава показателите – печалба, рентабилност, ефективност.	15
3. Анализира факторите, които оказват влияние върху печалбата, прави изводи.	15
4. Познава финансовия план и методите за финансово планиране.	10
5. Приложна задача.	10

Изпитна тема 16. Икономически взаимоотношения на фирмите с държавния и местните бюджети.

План-тезис:

Същност на взаимоотношенията фирма-държавен бюджет. Данъчно облагане, елементи и класификация на данъците. Дължими данъци към държавния бюджет. Икономически взаимоотношения на фирмата с местните бюджети. Дължими данъци към тях.

Приложна задача: Определяне на данъчно задължение на търговец по предварително зададени данни.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 16	Максимален брой точки
1. Познава взаимоотношенията на фирмата с държавния бюджет. Определя източниците и методите за събиране на финансови средства в ДБ.	10
2. Познава данъчното облагане и видовете данъци дължими към ДБ.	15
3. Познава взаимоотношенията на фирмите с местните бюджети и знае дължимите данъци към тях.	15
4. Анализира кои данъци са с най-голямо значение за държавния и общинските бюджети.	10
5. Приложна задача.	10

Изпитна тема 17. Кредитни институции.

План-тезис:

Кредитни банкови институции и техните операции. Небанкови кредитни институции. Използване на средства на кредитните институции-кредитно финансиране, финансиране чрез лизинг, факторинг и форфетинг. Други операции.

Приложна задача: Определяне подходящ вид финансиране за случай определени по предварително зададени данни.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 17	Максимален брой точки
1. Познава кредитните институции и техните операции.	15
2. Познава небанковите кредитни институции и услугите, които предлагат.	10
3. Познава финансирането чрез лизинг, Факторинг, форфетинг.	15
4. Познава разплащателните и валутни операции.	10
5. Приложна задача.	10

Изпитна тема 18. Социално осигуряване.

План-тезис:

Социално осигуряване и социална политика – същност, възникване, основни понятия и категории. Осигурителен риск – особености, видове осигурителни рискове. Правни основи, организиране и финансиране на социалното осигуряване.

Приложна задача: Да се изчислят осигурителните вноски на лица заети по трудови договори и попълни платежно нареждане (по избор за един вид плащане). по предварително зададени данни за лицата.

Дидактически материали: Таблица с видовете осигурителни рискове, размер на вноските и с кодове за плащане(при възможност да се ползва компютър и интернет).

Критерии за оценяване на изпитна тема № 18	Максимален брой точки
1. Познава социалното осигуряване и социалната политика.	10
2. Познава функции, основни понятия и категории на социалното осигуряване.	15
3. Познава особеностите на видовете осигурителните рискове в България.	15
4. Правни основи, организиране и финансиране на социалното осигуряване.	10
5. Приложна задача.	10

IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА/СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания.

Чрез държавния изпит по практика на специалността се проверяват и оценяват професионалните умения и компетенции на обучаваните, отговарящи на *втора* степен на професионална квалификация.

Изпитът по практика на специалността се състои в разработване и защита на **индивидуално практическо задание** по предварително формулирано задание (тема) от дейността на УТФ. Темите за изработване на практическото задание се съставят в училище от комисия и се предоставят на учениците за разработка в началото на втори срок. Целта на държавният изпит по практика на специалността е да се приложат на практика знанията и уменията по управление, маркетингова, търговска дейност и счетоводно отчитане в УТФ. Изпитът по практика на професията се изразява в разработване и защита на бизнес-проект от екип до 3 ученици или като индивидуална разработка.

Практическото задание включва:

- Увод-въведение в проблема, мотивация и обосновка на избора на заданието.
- Изложение - оформя се въз основа на придобитите знания и умения от дейността на конкретна УТФ в отдел Административно-правен, Счетоводен отдел, отдел Маркетинг, Търговски отдел.
- Заключение, изводи и тенденции.

Практическото задание да бъде предадено на изпитната комисия, назначена от директора на училището 30 дни преди защитата.

Продължителността на защитата е до 30 минути.

Примерни теми за разработка:

1. Оптимизиране на дейността в отдел Административно-правен.
2. Ефективност на маркетинговата дейност на фирмата.
3. Оптимизация на финансово-счетоводната дейност.
4. Проучване и анализ на показателите на фирма.
5. Годишни финансови отчети

2. Критерии и механизми за оценяване:

За всяко индивидуално практическо задание комисията по провеждане и оценяване на изпита по практика разработва критерии за оценяване и съответните показатели. Посочва се максималният брой точки, които се поставят при пълно, вярно и точно изпълнение на показателя. При разработване на индивидуалното практическо задание комисията по провеждане и оценяване на изпита по практика разработва показатели за оценяване на всяко задание при спазването на тези критерии. Могат да се използват следните примерни критерии:

№	КРИТЕРИИ	ПОКАЗАТЕЛИ	Максимален брой точки
1.	<p>Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.</p> <p><i>Забележка: Този критерий няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита, създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб (2).</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - правилно избира и използва по безопасен начин необходимите технически средства; - правилно организира работното си място с оглед осигуряване на ергономичност; - разпознава опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа и спазва предписания за своевременна реакция при работа с технически средства; - описва дейностите по поддръжка на работното място. 	<i>да/не</i>
2.	<p>Правилен подбор на материали, нормативни документи и формуляри на работна документация съобразно конкретното задание.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - преценява типа и вида на необходимите материали и документи, необходими според изпитното задание; - правилно подбира количеството и качеството на необходимите материали и документи - правилно търси, подбира, обработва, анализира и оценява информация свързана с изпитното задание. 	4
3.	<p>Спазване на технологичната последователност на стопанските операции (административни, търговски, финансови и др.) според практическото изпитно задание.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - самостоятелно определя последователността на стопанските операции. - спазва технологичната последователност на стопанските операции в процеса на работа в съответствие с нормативните изисквания. 	4
4.	<p>Качество на изпълнението на практическото изпитно задание. Изчерпателност на разработката.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - самостоятелно извършва дейности, вързани с изпълнението на изпитното задание; - правилно планира и анализира работата си по изпълнение на изпитното задание - класифицира факти, явления и процеси при изпълнение на изпитното задание; - правилно съставяне и попълване на материали и документи, свързани с изпълнението на изпитното задание; - познава и прилага нормативната уредба и спазва нормативните изисквания при извършване на стопански операции; 	46

5.	Работа с офис-техника Ползва информационната техника и технологии.	<ul style="list-style-type: none"> - умее да работи с компютър; - умее да работи с офис-техника (компютри, принтери, техника за рязане на хартия, перфориращи машини и др.) свързани с изпълнението на изпитното задание; - прилага правилата за работа с компютър и офис-техника; - умее да работи с програмни продукти; - ползва нови информационни технологии; 	4
6.	Изчерпателност на разработката.	<ul style="list-style-type: none"> - точно и пълно изпълнение на практическото задание; - изготвените материали и документи съответстват на изискванията на практическото задание; - изпълнява и отчита свършената работа по задачата в поставения срок; 	2

№	Критерии за оценяване на бизнес-проект	Максимален брой точки
1.	Въведение в проблема, мотивация и обосновка на избора.	5
2.	Умения за прилагане на знанията придобити в УТФ.	10
3.	Умения за поставяне на цели и създаване на първични документи и отчети.	10
4.	Умения да изготвят и използват работни и учебни материали (нормативни документи)	5
5.	Умения за изготвяне на анализи, изводи и оценки.	10
6.	Умения за използване на технически средства и естетическо оформление на разработката /графики, таблици, диаграми/ .	10
7.	Умения за презентиране на разработката.	10
8.	<p>Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.</p> <p><i>Забележка: Този критерий няма количествено изражение, а качествено. Ако обучавания по време на изпита, създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб (2).</i></p>	да/не

Оценяване:

За преминаване от точкова в цифрова система се използва формулата от т.3.2 на тази изпитна програма.

Изпълнението на практическото задание от държавния изпит по практика се оценява в съответствие с чл. 48 от Наредба № 3 за системата на оценяване.

Обучаващите отговарят на качествените и количествени критерии за поставяне на оценки 2, 3, 4, 5, 6 както следва:

Слаб (2) - Обучаваният не е овладял терминологията, свързани с финансовото посредничество, не умее да представи усвоените знания и умения, свързани с професията и специалността.

Среден (3) - Обучаваният е овладял терминологията; дефинира, назовава, формулира понятията и процесите, свързани с финансовата дейност на предприятието и представя усвоените знания и умения и ги прилага в познати ситуации.

Добър (4) - Обучаваният познава, разбира и характеризира специфичните особености на процесите, организацията, нормативната база, технологията и използваните документи, свързани с финансовото посредничество; обяснява, разграничава и сравнява специфичните особености на процесите, организацията, механизмите и използваните документи, свързани с финансовото посредничество; представя усвоените знания и умения и ги прилага в познати ситуации.

Мн. добър (5) - Обучаваният има солидни познания в областта на финансовите и други дейности и операции, свързани с финансовото посредничество; логично, точно и последователно разсъждава по изучаваните процеси и явления; използва схеми, таблици и диаграми при представяне на усвоените знания; доказва с примери твърдения и становища; представя усвоените знания и умения и ги прилага в нови ситуации.

Отличен (6) - Обучаваният прави връзка между теорията и практиката по отношение на изучаваната материя и прилага технологията и механизмите за осъществяване на отделните дейности и операции; прилага усвоените знания и умения като прави оценки и сравнения; анализира ситуации и процеси; прави изводи и заключения.

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

В училището комисията по оценяване на писмените работи по изпита по теория определя за всеки критерий конкретни показатели, чрез които да се диференцира конкретния брой присъдени точки.

За провеждане и оценяване на изпита по практика в училището Комисията разработва за всяко индивидуално практическо задание критерии за оценяване на резултатите от изпита и съответните показатели към тях.

Системата е точкова. Максималният брой точки за всяка изпитна тема и индивидуално практическо задание е 60. Неправилният отговор се оценява с 0 точки. Непълният отговор се оценява с част от точките за верен и пълен отговор.

Преминаването от точки в цифрова оценка се извършва по следната формула:

Цифрова оценка = общият брой точки от всички критерии :10

(записва се с качествен и количествен показател)

Получената цифрова оценка се изчислява с точност до 0,01.

Оценяването на писмените работи от държавния изпит по теория е в съответствие с чл.46 от Наредба №3 за системата на оценяване.

Изпълнението на практическото задание от държавния изпит по практика се оценява в съответствие с чл.48 от Наредба № 3 за системата на оценяване.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Попов, Г. и др. Икономика на предприятието част I, Мартилен, София. 2005
2. Дончев Д. и др. Икономика на предприятието част II Мартилен, София. 2005
3. Стоянов Д. Маркетинг в индустрията. София 2001.
4. Маринова, Ю. и др. Икономика и организация на индустриалната фирма ГорексПрес София. 2002.
5. Бояджиева, Е. и др. Икономика на предприятието, Дионис, София 2006

VII. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

Маргарита Панушева - Финансово-стопанска гимназия, тр. Хасково

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

а) Примерен изпитен билет

ФИНАНСОВО – СТОПАНСКА ГИМНАЗИЯ

ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА/СПЕЦИАЛНОСТТА ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ВТОРА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

по професия **345110 ИКОНОМИСТ**
специалност **3451101 ИНДУСТРИЯ**

Изпитен билет № 7

Изпитна тема: Организационни типове на производство във фирмата.
Форми на организация на основния производствен процес.

План-тезис: Характеристика на организационните типове на производство. Взаимовръзка между типа и формата на организация. Характерни особености на индивидуалната, груповата, поточна и предметна форма на организация на производство. ГАПС.

Приложна задача: Да се определи броя на необходимите машини и на работниците, които трябва да обработят за година детайли от вид А - 82 400 бр. и от вид Б - 75 000 бр. Фактичестата продължителност на операциите за отделни детайли е за А –15 мин. и за Б –20 мин. Броят на работните дни в годината е 250, а плановете престои на машините за ремонт са 5%. Работи се на двусменен режим при продължителност на смяната 8 часа. Средногодишният отпуск на един работник е 22 дни.

(Отговори на задачата: 12 машини; 25 работници)

Описание на дидактическите материали (ако има).

Председател на изпитната комисия:..... (име, фамилия) (подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция:..... (име, фамилия) (подпис)
(печат на училището)

б) Примерно индивидуално практическо задание

ФИНАНСОВО – СТОПАНСКА ГИМНАЗИЯ

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА/СПЕЦИАЛНОСТТА
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ВТОРА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ**

по професия **345110 ИКОНОМИСТ**
специалност **3451101 ИНДУСТРИЯ**

И н д и в и д у а л н о п р а к т и ч е с к о з а д а н и е №

Оптимизация на финансово-счетоводната дейност в УТФ

На ученика

от XII клас

1. Изпитна тема: Оптимизация на финансово-счетоводната дейност в УТФ.

2. Указания:

2.1. Да се представи информация за организацията на счетоводния отдел по отчитане на дълготрайните активи, отчитане на материалните запаси, отчитане на разчетите с доставчици, клиенти, персонал, бюджета.

2.2. Да се аргументира избор на счетоводен програмен продукт и при защитата да се демонстрира неговото използване при съставяне на счетоводни отчети.

2.3. Да се обосноват предимствата на електронното банкиране и регистрация на фирма по него.

2.4. Да се проучи и анализира електронното подаване на Справка декларация по ДДС и Декларациите обр.1 и 6. на фирмата към НАП .

2.5. Да се оптимизира обработка на болнични листове – справките към НОИ, чрез презентация по използване на програмен продукт.

2.6. Анализирайте дейността по попълване, изготвяне, отчитане и съхраняване на счетоводните документи и обоснове препоръките за нейната оптимизация.

2.7. Да се оформи разработката на бели листи А4 и на магнитен носител.

Председател на изпитната комисия:.....
(име, фамилия) (подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция:.....
(име, фамилия) (подпис)
(печат на училището)